

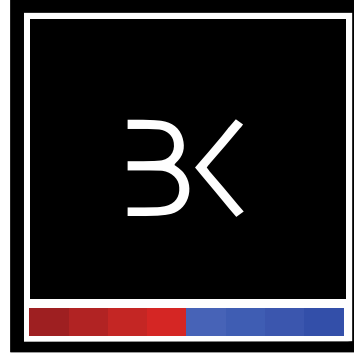
Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

CORONA-EKONOMİ BÜLTENİ

16 Ekim / 2020

Bu rapor; Covid-19 virüsünün dünya ekonomilerinde yarattığı ekonomik krizi, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Dolarizasyon Sadece TL İçin mi?

- ❑ Bu hafta ana temamız Dolar kuru üzerinden olacak; geçtiğimiz haftalarda sıklıkla i ekonomiden YEP ve PPK gibi konulara değinmiştik.
- ❑ Dolar kuruna ilişkin bir ana tema belirlememizin altında da aslında dünyada doların algısı ve dolarizasyondan başlayarak, ülke ekonomimize etkisini irdelemek.
- ❑ Dolarizasyon ya da Para ikamesi, bir ülkede yaşayanların yabancı para birimlerini kendi paraları yerine ve/veya paralel olarak kullanmaları durumudur.
- ❑ Peki bu jargona nasıl gelinmiştir dersek; gelişmiş ya da gelişmekte olan ekonomi tanımına ve Bretton Woods'a değinmemiz gerekecektir.

Dolarizasyon Sadece TL İçin mi?

- ❑ II. Dünya Savaşı sonrasında kambiyo kurlarının dünya ticaretini geliştirici bir sisteme göre saptanması için yeni yöntemler aranmış ve bu çalışmalar sonucunda Bretton Woods Anlaşması ile uluslararası ödemelerde kullanılacak yeni bir sistem geliştirilmiştir. Doğu Bloku ülkeleri dışındaki 44 ülkeden 730 delegenin katıldığı bu anlaşma ile katılan ülke paraları için sabit kur esası benimsenmiş ve anlaşmaya katılan her ülkenin parasının değerinin, **dolar** esas alınarak saptanması kabul edilmiştir.
- ❑ Uluslararası para sisteminin kurallarını belirleyen bu anlaşma, **Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu'nun (IMF)** kurulmasına karar vermiştir. Bu kurumlar, 1946'da, yeterli sayıda ülke anlaşmayı imzalayınca faaliyete geçmiştir.
- ❑ Doların devalüe edilmesi ve altına dönüştürülebilirliğinin **kaldırılmasıyla** ortaya çıkan uluslararası para krizi , Bretton Woods ile getirilmiş olan altın döviz standardı sisteminin sonu olmuştur. Bu sistemin yerine, üzerinde 1963 yılından beri çalışmaların sürdürüldüğü Özel Çekme Hakları (Special Drawing Rights – SDR) sistemi yürürlüğe girmiştir.

Dolarizasyon Sadece TL İçin mi?

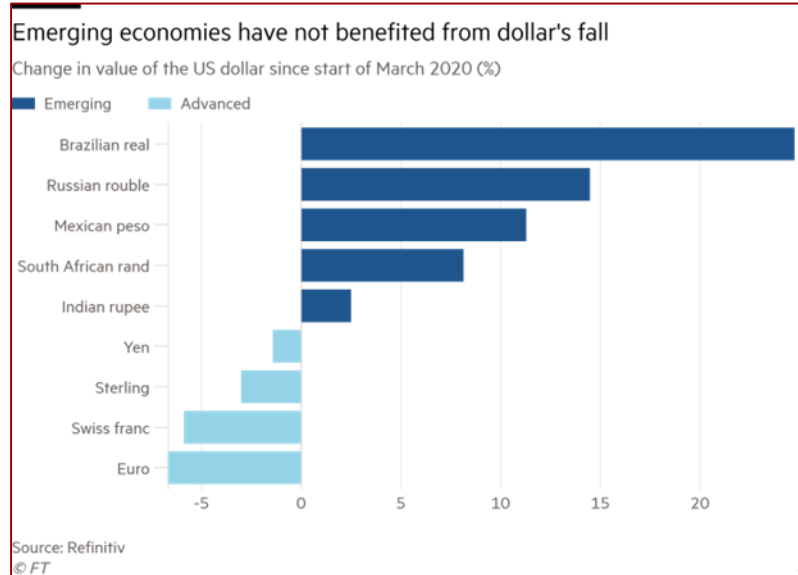
- ❑ 1981 yılından itibaren SDR'nin yapısı basitleştirilmiş ve değeri Amerikan doları, Japon yeni, Batı Alman markı, İngiliz sterlini ve Fransız frangı'ndan oluşan beşli bir sepete bağlanmıştır.
- ❑ Halen bir uluslararası para birimi olarak sadece devletler ve Merkez Bankaları arasında kullanılan SDR'nin ticaret ve bankacılık işlemlerinde kullanılması amacıyla çalışmalar sürdürülmektedir.
- ❑ Ancak uluslararası alanda SDR'nin yaygınlaştırılması çabaları etkili olamamaktadır.
- ❑ Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üye ülkeler 1979 yılından itibaren Avrupa Para Sistemi'ne geçmiş bulunmaktadır. Bu gelişmelere rağmen, günümüzde yeni bir uluslararası para sistemi kurulması konusunda çalışmalar sürdürülmektedir.

Dolarizasyon Sadece TL İçin mi?

- ❑ Buraya kadar biraz ayrıntılı anlatmamızın asıl nedeni, dikkat ederseniz ABD \$'ı öncülüğünde başlayan uluslararası ödeme sistemlerinin ortak para birimine dönüştürülmesi çalışmaları küresel örgütleri ve AB gibi toplulukları da beraberinde getirmiş ve ağırlıklı olarak dünyanın; ABD ve Batı ülkeleri etrafında oluşmuş bir düzende küreselleşmesini öngörmüştür.
- ❑ Bu durum da açık ve net bir biçimde yine dolar başta olmak üzere gelişmiş ülke ve topluluk para birimlerini geliştirmekte olan ülkelerin kendi para birimleri ile ikame edeceği ölçüde güçlü kılmış, dolarizasyonu yaratmıştır.

Dolarizasyon Sadece TL İçin mi?

- ❑ Buraya kadar baktığımızda dolarizasyonun aslında salt ülkemize özgü bir sorun olmadığını açıkça görüyoruz.
- ❑ Aşağıdaki grafiğe baktığımızda sene başında doların düşüşüne karşılık olarak ülke para birimlerinde farklı reaksiyonlar görmekteyiz.
- ❑ Gelişmiş ülke olarak tabir edilen ülke paraları dolar karşısında değer kazanırken, gelişmekte olan ülke kategorisinde olanların para birimlerinin değer kaybettiğini görmekteyiz.

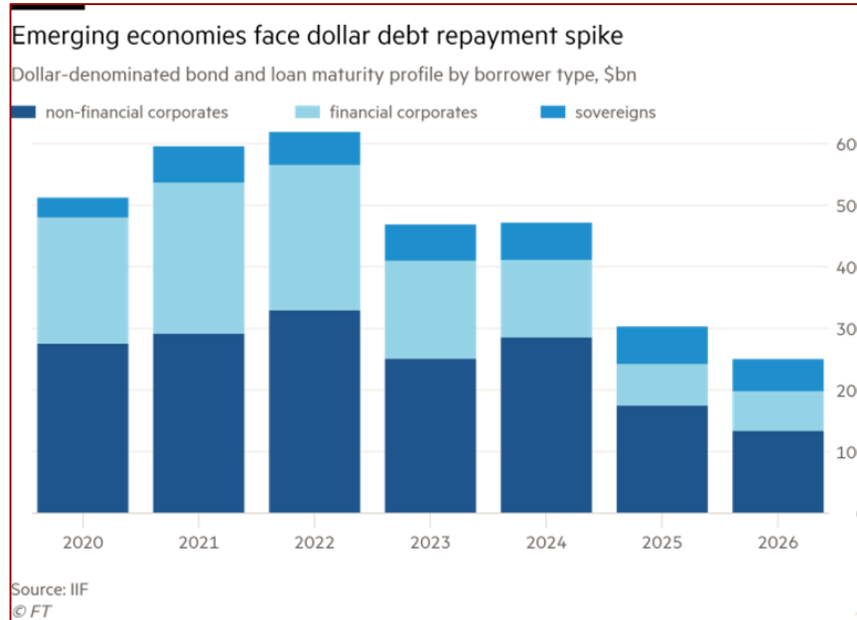

Dolarizasyon Sadece TL İçin mi?

- ❑ *Ülkemizdeki dolarizasyonun nedeni, haftalık gündem değerlendirmeleri ve daha fazlası için kanalımızı takipte kalınız:*

<https://www.youtube.com/c/BurcuK%C3%B6sem/featured>

- ❑ Bu durumun ortaya çıkmasındaki nedenlerin başında, gelişmekte olan ülkelerin fon gereksinimlerini dolar ya da gelişmiş ülke para birimleri ile karşılamalarıdır:

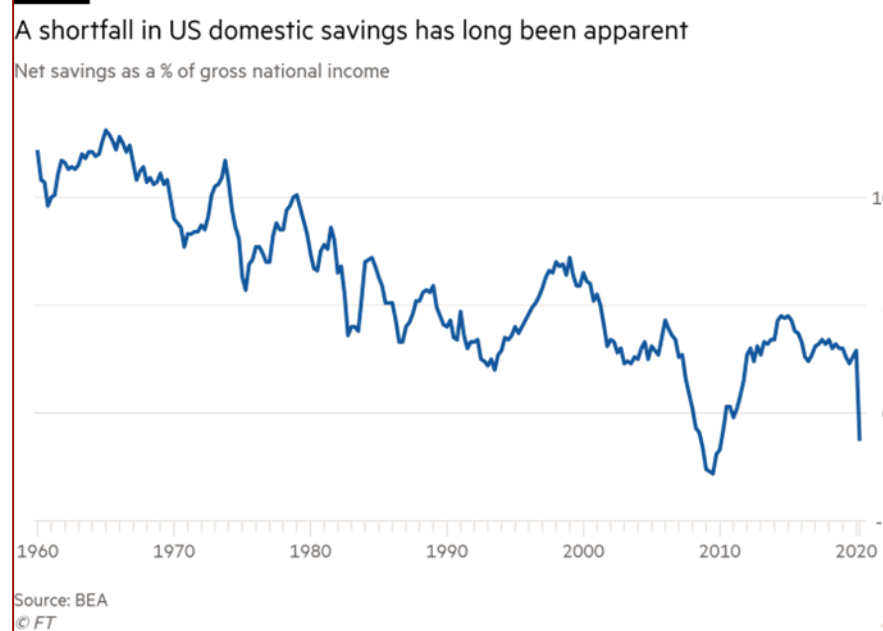
Dolar'ın Ayrıcalıklı Yükselişinin Sonu..

- ❑ Bültenimizin başında doların aslında giderek belli para birimleri karşısında düşüşünden söz etmiştik:
- ❑ FT'da Stephen Roach* analizinde ; Eski Fransız cumhurbaşkanı Giscard'ın, 1960'da bakanlığı sırasında doların ayrıcalıklı bir şekilde baskın döviz kuru olmasının ardında dünyanın geri kalanının bu durumu genişletilmiş bir şekilde desteklemesine bağladığından,
- ❑ Oysa artık bu durumun son bulmak üzere olduğu ve 2021'in sonunda doların %35 kayıp yaşama olasılığı olduğundan söz ediyor.
- ❑ O halde bu düşüşün nedenlerine değinecek olursak ABD ekonomisine göz atmamız gerekecek.

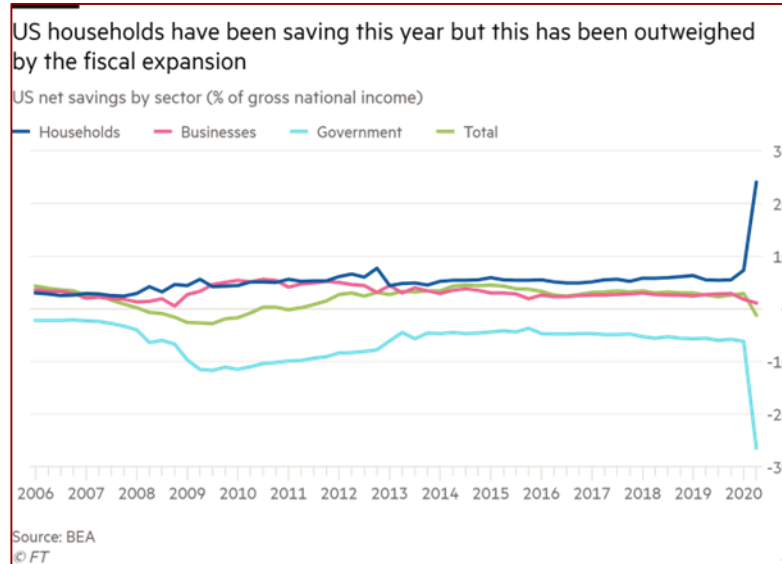
Dolar'ın Ayrıcalıklı Yükselişinin Sonu..

- ❑ Dolar'ın öngörülebilir düşüşünün ardındaki neden: İç tasarruflardaki çöküş ve cari açığı büyümenin karşılıklı etkileşimi!
- ❑ Grafikten de görüleceği üzere bu yılın ikinci çeyreğinde net tasarrufun gsyih'a oranı -%1,2 ve bu oran 1947'den beri görülen en düşük seviye

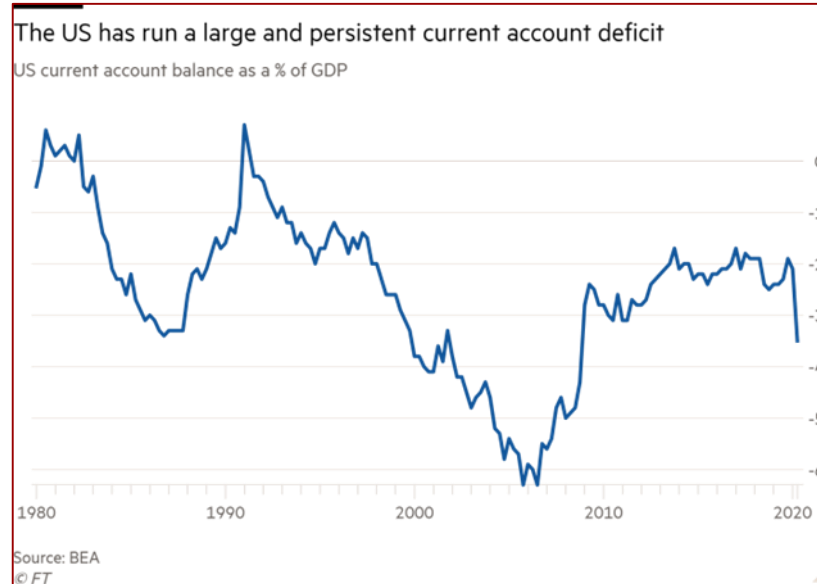
Dolar'ın Ayrıcalıklı Yükselişinin Sonu..

- ❑ Dolar'ın öngörülebilir düşüşünün ardındaki neden: İç tasarruflardaki çöküş ve cari açığındaki büyümenin karşılıklı etkileşimi!
- ❑ Sektör bazında iç tasarruflara baktığınızda; kamu açığının giderek artması karşılığında yine kamu destekli bir hanehalkı tasarrufu görmekteyiz ki bu da pandemi sürecindeki desteklerden kaynaklanıyor.

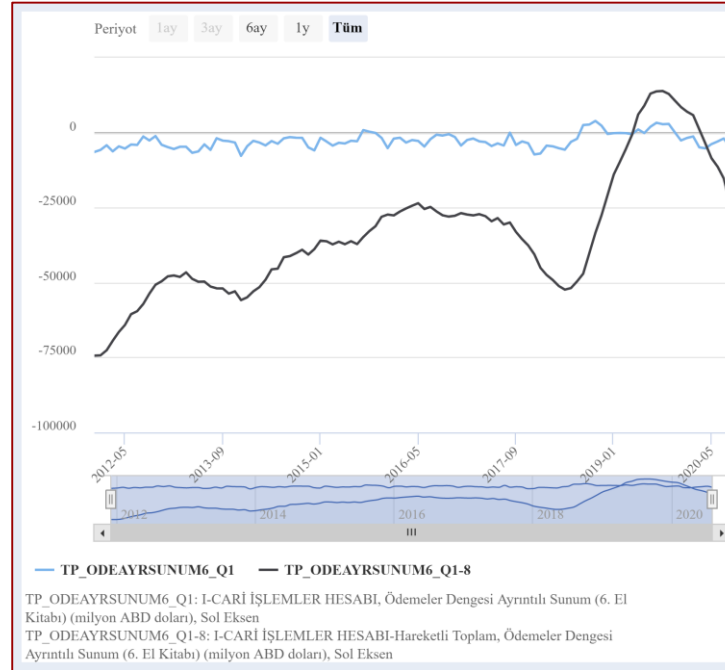
Dolar'ın Ayrıcalıklı Yükselişinin Sonu..

- ❑ Dolar'ın öngörülebilir düşüşünün ardındaki neden: İç tasarruflardaki çöküş ve cari açığı büyümenin karşılıklı etkileşimi!
- ❑ Öte yandan küreselleşme ve global finans krizi ile adeta dip yapan Amerikan cari işlemler açığının tam da yükselişe geçmişken, pandemi ile yeniden dipten doğru gidişi artık daima güçlü ve baskın dolar anlayışına sekte vuruyor!

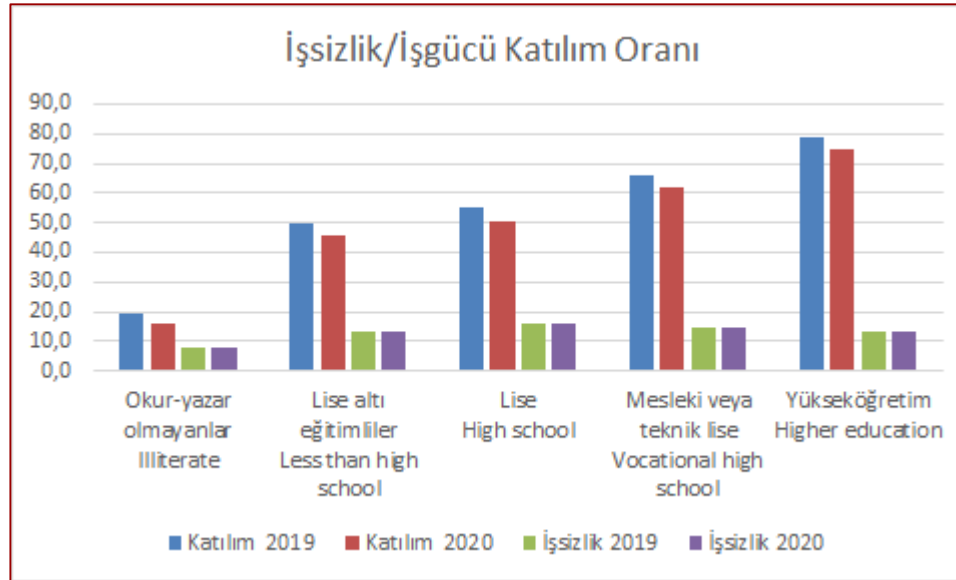
Haftalık Gelişmeler/Cari Denge

- Merkez Bankası tarafından açıklanan ödemeler dengesi istatistiklerine göre, cari denge ağustosta 4 milyar 631 milyon dolar açık verdi.

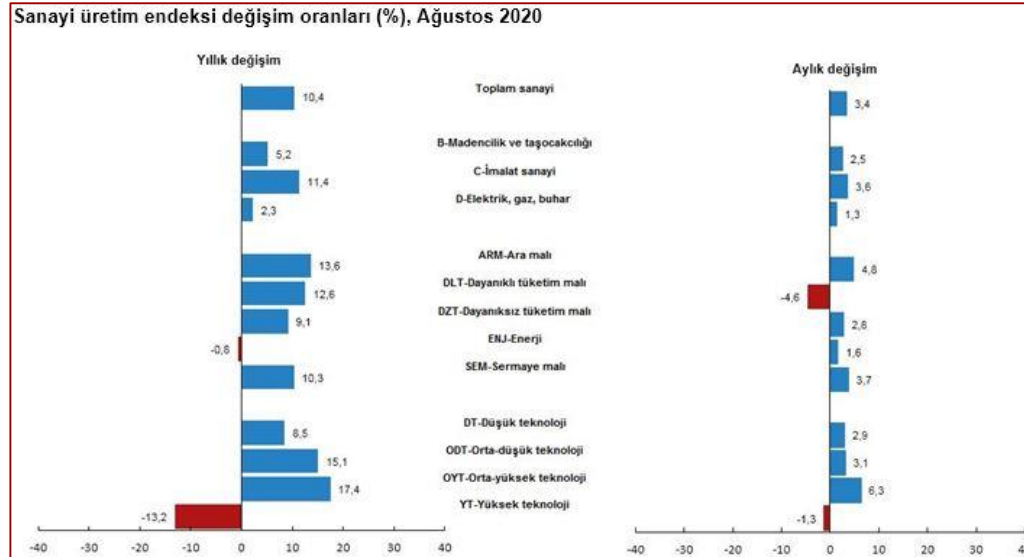
Haftalık Gelişmeler/İşsizlik Verileri- TÜİK

- ❑ Türkiye genelinde işsizlik, haziran, temmuz ve ağustos aylarını kapsayan temmuz döneminde, yüzde 13,4 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı 3,5 puanlık azalışla yüzde 50,3 olarak gerçekleşirken, temmuz döneminde genç işsizlik yüzde 25,9 oldu.

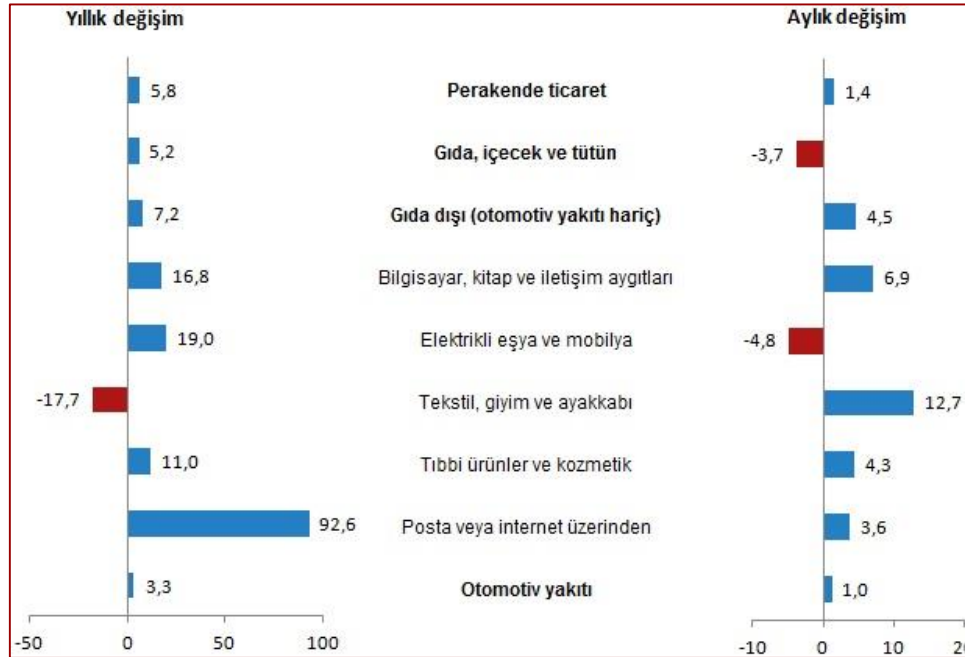
Haftalık Gelişmeler/Sanayi Üretim Endeksi- TÜİK

- Sanayi üretim endeksi yıllık %10,4 arttı! 2020 yılı Ağustos ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %5,2, imalat sanayi sektörü endeksi %11,4 arttı.

Haftalık Gelişmeler/Perakende Satış Endeksi- TÜİK

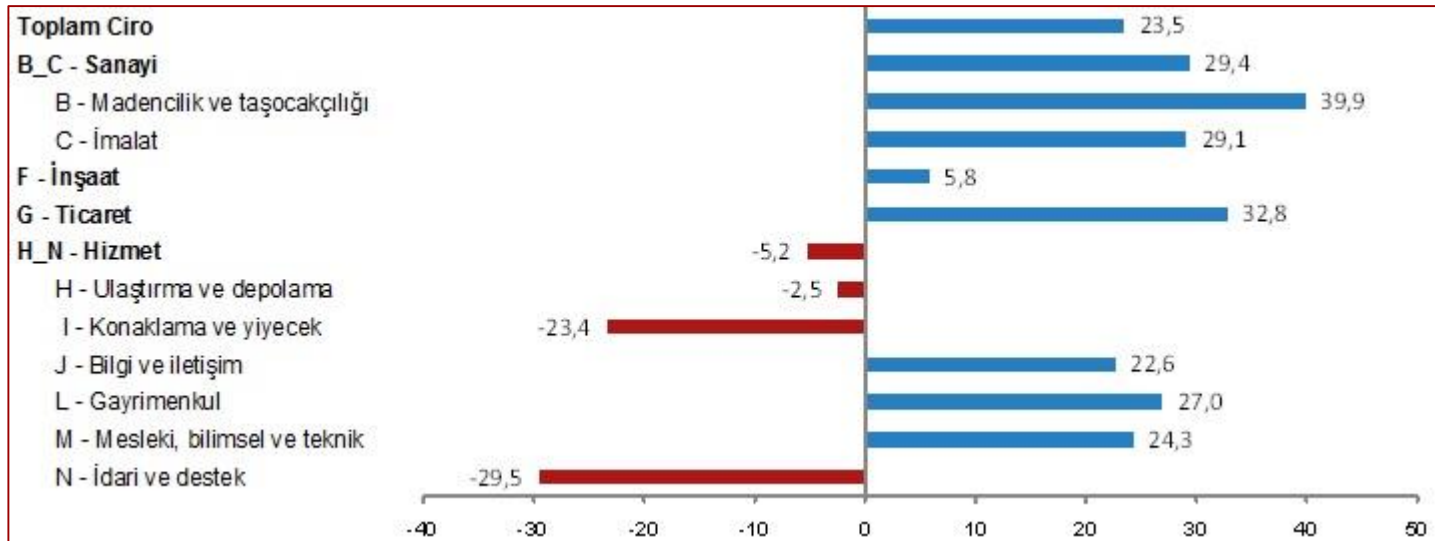
- ❑ Perakende satış hacmi 2020 yılı Ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %5,8 arttı.
- ❑ Aynı ayda gıda, içecek ve tütün satışları %5,2, gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) %7,2, otomotiv yakıtı satışları %3,3 arttı.

Haftalık Gelişmeler/Ciro Endeksi- TÜİK

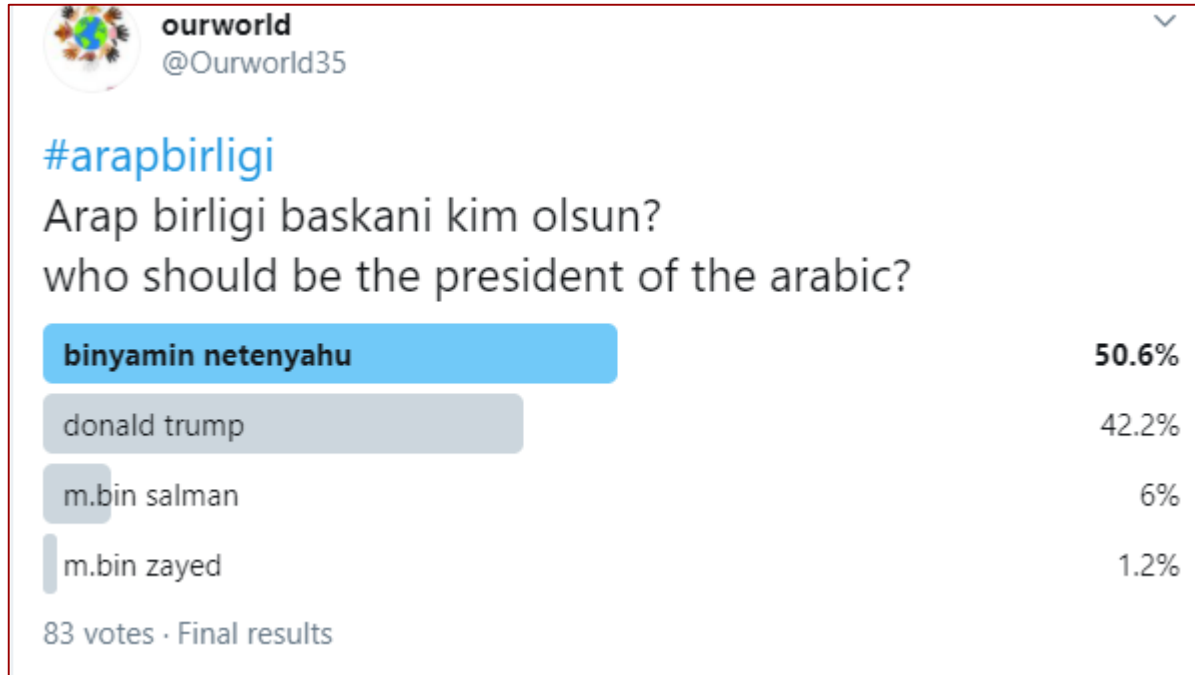
- Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında ciro endeksi, 2020 yılı Ağustos ayında yıllık %23,5 arttı.

Yıllık Değişim Oranı:

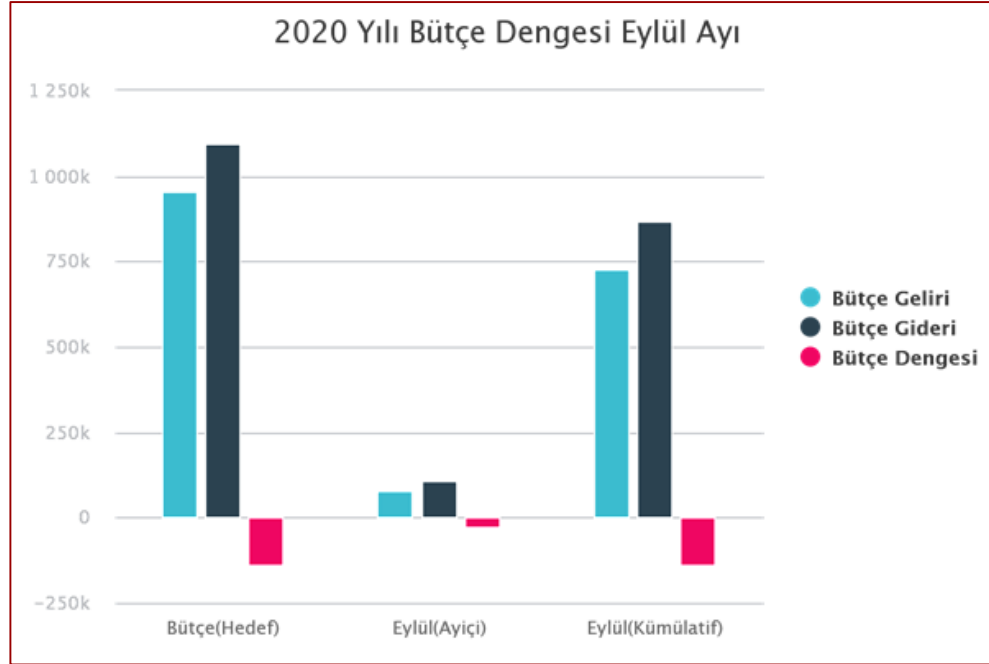
Haftalık Gelişmeler/Arap Birliği, Örtülü Ambargo

- ❑ S. Arabistan'ın made in Turkey ürünlerine örtülü ambargo koymasının ardından; 350 milyon\$'lık tekstil ürünü ihrac ettiğimiz Fas, 1200 Türk ürününe vergi artışı uyguladı!
- ❑ Dönem başkanı Filistin'in çekilmesi sonucu boş kalan Arap Birliği'ne kim başkan olacak anketinin manidarlığı, bölgenin durumunu ortaya koyuyor:

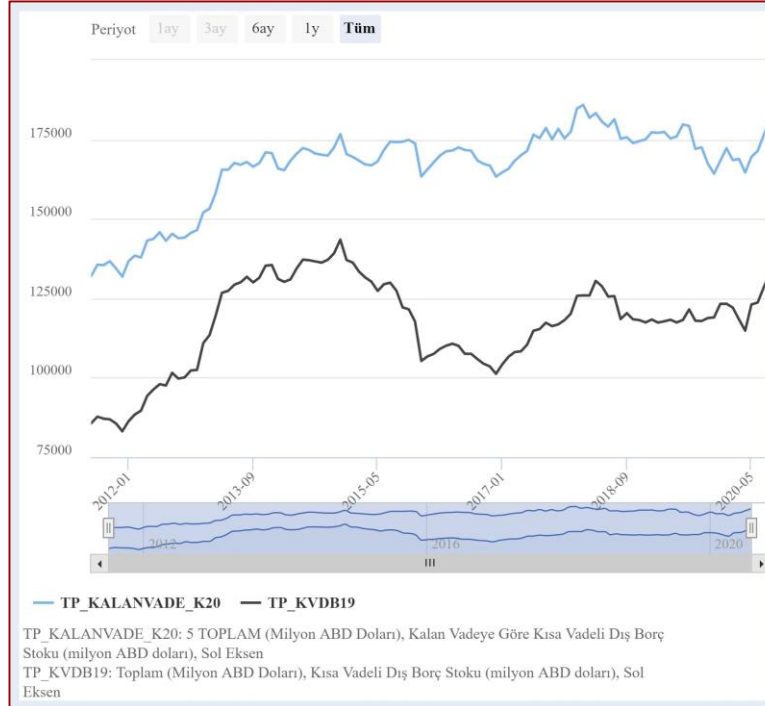
Haftalık Gelişmeler/Merkezi Yönetim Bütçesi

- Merkezi Yönetim bütçe dengesi Eylül'de 29,7 milyar TL, faiz dışı denge 13,5 milyar TL açık verdi. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre, merkezi yönetim bütçe giderleri Eylül ayı itibarıyla 108 milyar 580 milyon TL olarak gerçekleşti.

Haftalık Gelişmeler/KV Dış Borç Stoğu

- ❑ Kısa vadeli dış borç stoku, ağustos ayında 2019 sonuna kıyasla yüzde 7,8 artarak 132,8 milyar dolara çıktı.
- ❑ Özel sektörün Ağustos ayı itibarıyla yurt dışından sağladığı kısa vadeli kredi borcu 8,4 milyar dolara, uzun vadeli kredi borcu 162,2 milyar dolara geriledi.

Haftalık Gelişmeler/TCMB Beklenti Anketi

- ❑ Eylülde yüzde 1,46 olan Ekim ayı TÜFE beklentisi, bu anket döneminde yüzde 1,62 oldu. Cari yıl sonu TÜFE beklentisi yüzde 11,46'dan 11,76'ya çıktı. 12 ay sonrası TÜFE beklentisi yüzde 10,15'ten 10,53'e, 24 ay sonrası TÜFE beklentisi yüzde 8,86'dan 9,05'e yükseldi.
- ❑ Katılımcıların yıl sonu Dolar/TL beklentisi 7,5990'dan 7,8979'a, 12 ay sonrası dolar/TL beklentisi de 7,9372'den 8,3087'ye çıktı.
- ❑ Bir önceki anket döneminde 22,8 milyar dolar olan yıl sonu cari işlemler açığı beklentisi, bu dönemde 28,2 milyar dolar oldu. Gelecek yıl cari işlemler açığı beklentisi ise 20,2 milyar dolardan 22 milyar dolara yükseldi.